

نشانه مهارت، دانستنِ بیشترین‌ها در مورد کوچک‌ترین‌ها است.

www.mandegardaily.com

سال پنجم شماره یک هزار یکصد و چهل و سوم شنبه ۳۰ سنبله/شهریور ۱۳۹۲ ۱۵ ذوالقعدة ۱۴۳۴ ۲۱ سپتمبر ۲۰۱۳

## هشدار از بدتر شدن اوضاع امنیتی میدان وردک



نماینده‌گان ولایت میدان وردک در شورای ملی، از بدتر شدن اوضاع امنیتی این ولایت ابراز نگرانی کرده و هشدار می‌دهند که اگر وضعیت امنیتی این گونه ادامه یابد، امکان برگزاری انتخابات در این ولایت فراهم نیست. شماری از نماینده‌گان ولایت میدان وردک گفته اند که میدان وردک ۹ ولسوالی دارد و در حال حاضر تمامی این ولسوالی‌ها نا امن است. به گفته آنان، طالبان در اکثر ولسوالی‌های میدان وردک و به خصوص در ولسوالی‌های سعید آباد، چغلنو و چندین ولسوالی دیگر حضور دارند. غلام حسین ناصری نماینده مردم ولایت میدان وردک در مجلس نماینده‌گان می‌گوید، وضعیت امنیتی میدان وردک بی‌نهایت خراب است و هر روز در این ولایت قتل و غارت صورت می‌گیرد. این عضو مجلس نماینده‌گان همچنان گفت، میدان وردک ۹ ولسوالی دارد و در حال حاضر تمام... ادامه صفحه ۶

## ریس شورای عالی صلح در دومین سالروز شهادت استاد ربانی: ترور چهره‌های مقاومت پرسش برانگیز است



صفحه ۶

### در برگ‌ها



استاد ربانی  
فقیه؛  
سیاست‌مدار،  
صداقت‌مدار  
و اندیشه‌ورز  
اسلامی

اخلاق اسلامی  
و مسأله  
نسبیت



عشق  
در ادبیات  
فارسی



حکومت دې  
د گاونډيانو  
له پالیسو  
سره ځان نه  
عیاروي



## ابراز نگرانی حقوق بشر از افزایش پرونده‌های قتل زنان پولیس



قدرت دست پیدا کرده یا فرصت صحبت داشته‌اند هدف تهدید و خشونت قرار گرفته‌اند. برخی از مدافعان حقوق زنان در این کشور می‌گویند به دلیل ترس از انتقام و خشونت دچار خودسانسوری شده‌اند. وی ادامه داد: در حال حاضر این ترس وجود دارد که مقامات افغانستان همانند خشونت‌هایی که هر روزه علیه زنان و دختران صورت می‌گیرد به حملات... ادامه صفحه ۶

## چین به احزاب سیاسی افغانستان: اختلافاتان را با روش مناسب حل کنید



فرستاده چین در سازمان ملل اعلام کرد چین فعالانه در احیای صلح و بازسازی افغانستان مشارکت کرده است و به کمک‌هایش در این زمینه ادامه خواهد داد. لیو جیه بی‌نماینده دایم چین در سازمان ملل متحد این مطلب را روز پنجشنبه در شورای امنیت سازمان ملل مطرح کرد. لیو گفت افغانستان با وظیفه سنگین... ادامه صفحه ۶

احمد عمران

# استاد ربانی فقید؛

## سیاست مدار، صداقت مدار و اندیشه‌ورز اسلامی

که قرايت عقلانی از اسلام به صلاح مسلمانان نیز هست. چون در چنین قرايتی، بر گفت‌وگو تأکید می‌شود و نوع برخورد آن با دیگران از سر دشمنی نه، بل از سر مهرورزی است. تاریخ سی ساله کشور نشان داد که نوع اندیشه‌ورزی استاد فقید، راه‌گشای مشکلات امروز و فردای جهان اسلام و افغانستان می‌تواند باشد.

### استاد ربانی به عنوان سیاست مدار

هرچند بسیاری از اندیشمندان مسلمان باور دارند که اسلام خلاف برخی از ادیان دیگر که خود را وارد حوزه سیاست نمی‌کنند، دینی یک‌سر سیاسی است؛ ولی باورهای استاد ربانی با توجه به تجربه و تحقیقات متنوع ایشان از قرآن و سیره نبوی، نشان می‌دهد که او روشی میانه‌روانه را در این خصوص توصیه می‌کند. با توجه به این نوع برداشت از سیاست است که می‌بینیم استاد ربانی برای ایجاد حاکمیت سیاسی، دستاوردهای بشری را به رسمیت می‌شناسد و باور دارد که نظام سیاسی باید، نظامی مبتنی بر تفکیک قوا و ارزش‌های مردم‌سالارانه باشد. اما از بعدی دیگر که عمدتاً سیاست‌مداران را به نوعی انحراف از هنجارهای اخلاقی برای رسیدن به اهداف‌شان وا می‌دارد، استاد ربانی اخلاق را در حوزه سیاست که ریشه در دین‌داری دارد، رها نمی‌کند و به این نظر نیست که «هدف وسیله را توجیه می‌کند». استاد ربانی به همین دلیل سیاست‌مداری صادق است. به معنای دیگر، می‌بینیم که استاد ربانی فقید بیشتر از این‌که سیاست‌مدار باشد، صداقت‌مدار است. تلاش‌های پی‌گیرانه استاد ربانی در سال‌های پایانی عمر پر بارش در راه تأمین صلح و ثبات در افغانستان، می‌تواند به‌روشنی این نوع رویکرد به سیاست را نشان دهد.

### درس‌هایی که از استاد ربانی باید آموخت

استاد ربانی فقید به دلیل همان شخصیت چندبُعدی و پرمایه، همواره به عنوان آموزگار عرصه اندیشه‌ورزی دینی و سیاسی باقی می‌ماند. هرچند ایشان امروز در میان ما نیستند، ولی میراث پربار اندیشه و فعالیت‌های سیاسی ایشان در نزد ما موجود است. از این میراث بزرگ معنوی، باید آموخت و راه نجات کشور را شناسایی کرد. از استاد ربانی باید درس بردباری، شکیبایی، استقامت، گذشت و تقوا را آموخت. از او باید آموخت که در جهان معاصر همان‌گونه که می‌توان مسلمان بود، می‌توان



اسلام بودیم که مهم‌ترین آن‌ها را می‌توان در سه دسته بخش‌بندی کرد. نخست بنیادگرایان؛ دوم سنت‌گرایان؛ و سوم عقل‌گرایان. با توجه به آثار، سخنرانی‌ها و نوشته‌های استاد ربانی فقید، می‌توان گفت که ایشان قرايتی عقلانی از دین را وجه همت خود ساخته بود و تلاش‌های اندیشه‌ورزانه ایشان هم در این حوزه متمرکز بود. استاد ربانی فقید باور داشت که هرگونه قرايتی از آموزه‌های اسلام که سبب بیرون راندن عقل از عرصه دینداری شود، نمی‌تواند قابل دفاع و به صلاح امت اسلامی باشد. به همین دلیل، ما همواره شاهد بودیم که استاد ربانی فقید، دفاع از عقلانیت دینی را به رهروان خود توصیه می‌کرد و در سخنرانی‌ها و نوشته‌های خود، از این نوع قرايت دفاع می‌ورزید. استاد ربانی فقید باور داشت که قرايت عقلانی از دین، روشی است که کمک می‌کند انسان‌ها با

دو سال از شهادت یکی از بزرگان این سرزمین می‌گذرد؛ یکی از آن چهره‌هایی که در تاریخ معاصر کشور، جایگاه و نقش او انکارناپذیر است.

پروفیسور استاد ربانی دو سال پیش در بجزوه تلاش‌های خسته‌گی‌ناپذیرش برای تأمین صلح و امنیت در افغانستان، شکار کوراندیشان و تروریست‌های بی‌خبر از خدا شد و به رفیق اعلی پيوست و به این‌گونه، افغانستان یکی از سیاست‌مداران اندیشه‌ورز خود را از دست داد و جایش برای همیشه در میان ما خالی باقی ماند.

استاد ربانی، شخصیتی چندبُعدی داشت. در جهان معاصر در میان شخصیت‌های اسلامی، کمتر کسی را می‌توان یافت که با شخصیت استاد ربانی فقید قابل مقایسه باشد. او فقیهی عالم و اندیشمندی بزرگ در جهان اسلام بود. سیاست‌مداری توأم با صداقت بود و در عین حال، یک فرهنگی والا مقام به شمار می‌رفت.

استاد ربانی به عنوان اندیشه‌ورز اسلامی استاد ربانی از نخستین سال‌های آغاز به آموزش، راه آینده‌اش را برگزیده بود. اسلام به عنوان آخرین دین برحق که آموزه‌های آن وعده‌رهایی و آزادی انسان را از اسارت‌های فرعون‌ی زور و زر و تزویر را می‌داد، انگیزه‌ی شد تا استاد ربانی تمام زنده‌گی پربار خود را در راه خدمت به اسلام و اندیشه‌ورزی در این عرصه وقف کند. بسیاری از اندیشمندان جهان اسلام باور دارند که دین از قرايت آن متفاوت است. به باور این اندیشمندان، قرايت دینی مسأله انسانی و غیرقدسی است، در حالی که دین امری آسمانی و قدسی است. برای این‌که دین وارد فهم انسان‌ها شود، نیاز به تعریف و یا همان قرايت دارد. به همین دلیل است که می‌بینیم قرايت‌های متفاوتی از آموزه‌های اسلامی به وجود آمده است. این ویژه‌گی، بر پویایی و نامتناهی بودن آموزه‌های دینی تأکید دارد که برای هر عصر و زمانی می‌تواند کارساز و چاره‌اندیش باشد. حداقل در قرن بیستم، ما با افزایش و تحرک جریان‌های اسلامی، شاهد ظهور قرايت‌های مختلفی از

## سخن‌ماندگار

### پرونده شهادت استاد ربانی از سوی سازمان‌های بین‌المللی بررسی شود!

دومین سالروز شهادت استاد ربانی هم سپری شد؛ اما هیچ خبری از بررسی پرونده شهادت او نیست.

اگرچه به هیچ پرونده‌ی در طول مأموریت ۱۲ساله آقای کرزی - به‌خصوص پرونده‌هایی که شامل قتل‌های زنجیره‌ی شخصیت‌های ملی کشور می‌شوند - توجه و رسیدگی نشده؛ اما پرونده استاد ربانی از یک استثنا برخوردار است. زیرا بیم آن می‌رود که پرونده شهادت استاد، مشابه پرونده قتل بی‌نظیر بوتو در پاکستان باشد.

چنان‌که دو سال پیش شهادت استاد ربانی رهبر معنوی جهاد و مقاومت و رئیس‌جمهور پیشین افغانستان، در یک وضعیت بسیار پیچیده و در یک حرکت کاملاً مبهم و پرسش‌برانگیز اتفاق افتاد و به نظر می‌رسد پرسش‌های بی‌شماری که در این باره وجود دارد، به نحوی تعقیب و بررسی پرونده را دشوار ساخته است.

با این‌هم انتظار می‌رفت که آقای کرزی در سخنرانی‌اش در محفل یادبود از شهادت استاد ربانی، از یافته‌های جدیدی در این باره خبر بدهد؛ اما دیده شد که جناب رئیس‌جمهور به چند سخن فرمایشی و یکی دو تعریف از استاد فقید، بسنده کرد.

بنابراین به نظر می‌رسد که آقای کرزی رسالتش را در این زمینه پایان‌یافته قلمداد کرده و فکر می‌کند که به‌سان هر پرونده دیگر، این قضیه نیز به تاق نسیان گذاشته شده است. اما باید یادآوری کرد که آقای کرزی به عنوان فرد اول مسوول در این پرونده شناخته می‌شود و با پرسش‌های زیادی روبه‌رو است. زیرا بر همه‌گان معلوم است که استاد شهید فقط بر اساس اصرار و هدایت آقای کرزی، با آن تروریست دیدار کرد و تا کنون آقای کرزی در این مورد هیچ توضیحی نداده است که چه‌گونه و با کدام اطمینان استاد شهید را ترغیب کرده که با قاتلش دیدار کند.

این پرسش نیز بی‌پاسخ است که عاملان و مارهای درون‌آستینی که ظاهراً سبب شدند آقای کرزی اغفال گردد، کی‌ها بودند و چرا با آن‌ها برخورد صورت نگرفته است.

پرسش دیگر این است که چه‌گونه آقای معصوم استانکزی معاون شورای عالی صلح، آن تروریست را مشایعت کرده و چه‌گونه این فرد انتحاری، عمامه پُر از مواد انفجاری را به‌دست آورده و چرا تا کنون کسی به معصوم استانکزی نگفته است که بالای چشمان شما جناب، ابرو تشریف دارد؟

آقای کرزی باید بداند که اگر امروز صلاح‌الدین ربانی پسر استاد شهید دوشادوش وی در سمت ریاست شورای عالی صلح به راه پدر ادامه می‌دهد، به معنای آن نیست که همه چیز ختم شده، و یا هم وقتی هم‌سنگران و یاران استاد شهید که امروز در کرسی‌های بلند حکومتی تکیه زده‌اند، پرونده شهادت استاد را جدی نمی‌گیرند، افکار عمومی نیز از این قضیه بی‌اعتنا می‌گذرند.

زیرا مردم پرسش‌های درشتی در این‌باره دارند و از هم‌سنگران و وارثان استاد شهید به‌شدت انتقاد می‌کنند که چرا چشم‌های‌شان را بر روی حقایق بسته‌اند.

دو سال پس از شهادت استاد ربانی هنوز هم به نظر می‌رسد که در ترغیب استاد برای دیدار با آن تروریست، خدعه بزرگی از جانب افراد مورد اعتماد او صورت گرفته است و روزی تاریخ آن را افشا خواهد نمود.

هم‌چنان قتل زنجیره‌ی سران و چهره‌های بانفوذی که مربوط به جریان مقاومت در برابر پاکستان و طالبان بودند، به‌شدت این گمان را مطرح می‌سازد که این ترورها از جانب حلقه‌هایی در داخل سامان داده می‌شوند.

نگرانی آقای صلاح‌الدین ربانی، دیروز در دومین سالروز شهادت استاد فقید نیز گویای همین نکته بود؛ اگرچه بارها این مسأله در روزنامه ماندگار مطرح شده است.

از این رو به نظر نمی‌رسد که حکومت آقای کرزی و حتا حکومت بعد از وی، جرأت به خرج دهد و پرونده شهادت استاد ربانی را مورد بررسی قرار دهد.

خواسته و تأکید ما این است که پرونده ترور استاد ربانی، باید از سوی سازمان‌های باصلاحیت در بیرون از کشور و در سطح بین‌الملل به بررسی گرفته شود و همه چهره‌های مظنون در این توطیه، شناسایی شده و مجرمان به جزای اعمال‌شان برسند.

معاصر و امروزی نیز بود. از استاد ربانی باید آموخت که جهاد تنها برداشتن تفنگ نیست، بل با زبان و نوشتار نیز می‌توان جهاد کرد. از استاد ربانی باید آموخت که «آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است/ با دوستان مروت با دشمنان مدارا.

یادش گرمی و راهش پُر رهرو باد!

ابزار عقل مدرن، به سراغ آموزه‌های دینی بروند و از آن به سود زیست‌مان سیاسی و فرهنگی خود استفاده کنند؛ خلاف قرايت‌های بنیادگرایانه و سنتی از دین که نمی‌تواند با جهان معاصر سرسازگاری داشته باشد و لاجرم به خشونت و دشمنی با پدیده‌های متحدنه منجر می‌شود. در همین حال، استاد ربانی فقید باور داشت

## اتحادیه اروپا: روند آشتی در مصر بسیار دشوار اما ضروری است



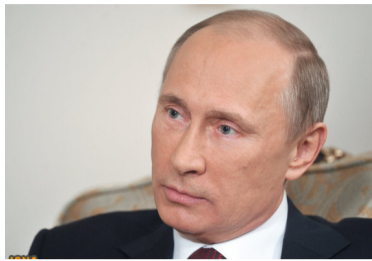
فرستاده ویژه اتحادیه اروپا به در مصر با تاکید بر اینکه باید آشتی در این کشور با حضور تمامی طرف‌ها محقق شود، به این امر اذعان کرد که تحقق آشتی در مصر بسیار دشوار است. به گزارش شبکه اسکای نیوز عربی، برناردینو لئون، فرستاده ویژه اتحادیه اروپا به مصر در دومین روز سفر خود به قاهره و پس از دیدار و گفتگو با نبیل فهمی، وزیر امور خارجه مصر و عمر دراج، یکی از رهبران اخوان المسلمین در جمع خبرنگاران گفت: من از نمایندگان هر دو طرف که با آن‌ها دیداری داشتم، این پیام را دریافت کردم که باید روندی محقق شود که تمامی طرف‌ها در آن حضور داشته باشند. وی که در راستای حل بحران مصر تاکنون چند بار به قاهره سفر کرده است، گفت: برای دخالت در امور مصر یا دادن درس نیامدم. آمدم به سخنان مصری‌ها گوش فرا دهم و دریابم که اتحادیه اروپا چه کمک‌هایی برای کمک به مصری‌ها برای پشت سر نهادن چالش‌هایشان می‌تواند ارائه دهد. لئون با تاکید بر اینکه آینده مصر را تنها مصری‌ها تعیین می‌کنند، افزود: هرچند تحقق آشتی در مصر امروز بسیار دشوار به نظر می‌رسد، اما باید آشتی در این کشور محقق شود. وی همچنین اعلام کرد که «بی‌اعتمادی» بین طرف‌ها در مصر نسبت به یک ماه پیش عمیق‌تر شده است. این مقام ارشد اتحادیه اروپا در جواب سوال یکی از خبرنگاران مبنی بر اینکه عمرو دراج نماینده اخوانی‌ها است، به این امر اذعان کرد که نمی‌داند اعضای اخوان المسلمین به سخنان وی پایبند هستند یا خیر. وی تصریح کرد: آگاهی از این مسئله دشوار است که آیا اخوان المسلمین با وجود اینکه چند تن از رهبران‌شان در زندان هستند، همچنان می‌توانند تصمیماتی را اتخاذ کنند یا خیر.

## اعلام آمادگی فرانسه برای مسلح کردن شورشیان سوری



رییس‌جمهوری فرانسه برای اولین بار پیشنهاد کرد که پاریس می‌تواند در یک چارچوب کنترل شده به مخالفان سوری سلاح بدهد. به گزارش خبرگزاری رویترز، فرانسوا اولاند، رییس‌جمهوری فرانسه به اشاره به اینکه روسیه دولت بشار اسد، رییس‌جمهوری سوریه را مسلح می‌کند، گفت، فرانسه نیز می‌تواند مخالفان دولت دمشق را مسلح کند چرا که این مخالفان میان دولت دمشق و شبه‌نظامیان تندرو گرفتار شده‌اند. وی که در کشور مالی حضور داشت، افزود: دولت پاریس این کار را در یک اقدام گسترده و با همکاری تعدادی از کشورها و در یک چارچوب که بتوان آن را کنترل کرد، انجام می‌دهیم؛ چرا که نمی‌توانیم این مساله را بپذیریم که تسلیحات ارسالی به دست شبه‌نظامیانی که ما مخالف آنها هستیم، بیفتد. اولاند این اظهارات را در یک کنفرانس خبری در باماکو، پایتخت مالی مطرح کرد. وی برای شرکت در مراسم سوگند رئیس‌جمهوری جدید مالی به این کشور غرب آفریقا سفر کرده بود. فرانسه، یکی از منتقدان سرسخت دولت اسد تاکنون خود را از مسلح کردن مخالفان دولت دمشق کنار کشیده بود و این رویکرد با وجود اعمال تحریم ارسال سلاح اتحادیه اروپا در ژوئن سال جاری میلادی در میان دولت فرانسه مطرح بود چرا که اتحادیه اروپا بیم آن دارد که تسلیحات صادره شده به سوریه به دست شبه‌نظامیان و افراد رادیکال بیفتد. پاریس تاکنون کمک‌های غیرکشنده چون جلیقه‌های ضدگلوله، ابزار و تجهیزات دید در شب یا وسایل ارتباطی در اختیار مخالفان سوری گذاشته است. تمرکز اصلی دولت پاریس بر کمک به ایجاد ساختار رهبری ارتش آزاد سوری، آموزش مخالفان در اردن و به اشتراک گذاشتن اطلاعات بوده است.

## پوتین دست‌بردار ریاست‌جمهوری روسیه نیست



رییس‌جمهوری روسیه با اعلام اینکه احتمالاً در انتخابات ۲۰۱۸ بار دیگر شرکت می‌کند، گفت: غرب نمونه‌ی برای روسیه محسوب نمی‌شود. به گزارش خبرگزاری رویترز، ولادیمیر پوتین، رییس‌جمهوری روسیه همچنین از قوانین سختی که از زمان بازگشتش به کرملین امضا کرده، دفاع کرد. از جمله این قوانین می‌توان به منع ابراز آزادانه اظهار نظرات توسط همجنس‌گرایان در جامعه اشاره کرد.

وی در پاسخ به این مساله که ممکن است در دور بعدی انتخابات ریاست‌جمهوری روسیه در سال ۲۰۱۸ شرکت کند یا خیر، افزود: من این مساله را رد نمی‌کنم. امروز در ۲۰۱۳ قرار داریم و پنج سال دیگر تا پایان دوره شش ساله ریاست‌جمهوری فرصت باقی مانده است. پوتین در جمع کارشناسان روس و تعدادی از رهبران مخالف دولت مسکو به بیان این اظهار نظرها پرداخت.

مخالفان پوتین از اینکه وی ممکن است پس از ماه‌ها درگیری و چالش به انجام مذاکره با آنها بپردازد و مشکلات را بر طرف کند، از اظهارات وی استقبال کردند اما گفتند که ممکن است این روند بر دوستی میان لیبرال‌ها و افراد تندرو در چرخه داخلی دولت پوتین اثر بگذارد. رییس‌جمهوری روسیه با اشاره به مخالفان دولتش گفت: هر کدام از اقلیت‌ها حق این را دارند که مورد احترام قرار بگیرند اما حقوق اکثریت نباید پایمال شود. وی افزود: دولت‌های غربی باید با مشکلات داخلی خود دست و پنجه نرم کنند و در مشکلات کشورهای دیگر از جمله سوریه دخالت نکنند. ما هم‌اکنون می‌دانیم که چه تعداد از کشورهای ائتلاف یورو-آتلانتیک اصول خود را به ویژه ارزش‌های مسیحیت را انکار کرده‌اند.

پوتین گفت: این مدل به شدت تلاش می‌کند تا در تمام جهان اعمال شود و من معتقدم که این یک راه مستقیم برای انحطاط و بحران اخلاقی است. قانون ممنوعیت تبلیغ درباره همجنس‌گراها، واکنشی است به این روند که در غرب مورد قبول است؛ جایی که دید به خانواده‌ها با کودکان بسیار در سطحی مشابه با همجنس‌گرایان است. پوتین همچنین در اظهار نظرهای خود به شوخی گفته بود که اگر سیلیویو برلوسکونی، نخست‌وزیر سابق ایتالیا یک همجنس‌گرا بود، هیچگاه مورد محاکمه قرار نمی‌گرفت.

## امریکا ساخت سلاح‌های جدید را افزایش می‌دهد



جنرال سه ستاره امریکایی که مدیریت یگان عملیات ویژه نیروهای هوایی مخفی امریکا را بر عهده دارد، سازندگان سلاح را تحت فشار گذاشته تا به گسترش سلاح‌های جدید سرعت بخشند و به سمت استاندارد سازی بیشتر هواپیماها و حس‌گرها گام بردارند.

به گزارش خبرگزاری رویترز، جنرال اریک فیل اعلام کرد، کنفرانس سالانه انجمن نیروی هوایی امریکا طی چند روز آتی برگزار خواهد شد. وی در مصاحبه با یک افسر ارشد در یکی از مخفی‌ترین یگان‌های نیروی هوایی امریکا گفت: ۹ سال طول می‌کشد تا ما یک نفر را به کره ماه بفرستیم. ما حتی نمی‌توانیم سیستم تسلیحاتی اصلی را در کمتر از آن مدت ایجاد کنیم. چرا این مساله تا این حد به طول می‌انجامد؟

رهبران نیروی هوایی و مقامات ارشد پنتاگون نیز با وی هم عقیده هستند و در تلاش‌اند تا بر روی طرح‌های تسلیحاتی اصلی سرمایه‌گذاری کنند. این اظهارات در شرایطی مطرح می‌شود که هزینه‌های نیروی نظامی امریکا قرار است در دهه‌ای که از سال مالی ۲۰۱۳ شروع می‌شود حدود یک تریلیون دلار کاهش یابد.

جنرال اریک فیل در ادامه گفت: بیشتر تامین‌کنندگان سلاح ضرورت پایین آوردن هزینه‌ها و فراهم کردن توانایی‌های جدیدتر برای سربازان را با توجه به فشارهای فزاینده بر هزینه‌های نیروی نظامی امریکا درک می‌کنند.

وی افزود: یگان عملیات ویژه نیروی هوایی در گسترش سریع سیستم‌های تسلیحاتی کوچک‌تر از جمله تبدیل پیلاتوس PC-۱۲ سوئیسی به هواپیماهای U-۲۸A نظامی در سال ۲۰۰۵ که در کمتر از یک سال اتفاق افتاد، پیشرفت‌هایی داشته است.

### روزنامه حریت

# چه کسی رییس‌جمهور ترکیه را انتخاب می‌کند؟

دارد که مخالفان دولت حول یک کاندیدا متحد شوند. این وضعیت ممکن است انتخاب شدن کاندیدی حزب عدالت و توسعه را با خطر مواجه کند. بنابراین پس از انتخابات محلی و نتایج آن مشخص خواهد شد که آیا حزب عدالت و توسعه این پیشنهاد را مطرح خواهد کرد که دوباره پارلمان رییس‌جمهور را انتخاب کند یا خیر.

همچنین با این کار این حزب می‌تواند با یک تیر دو نشان بزند و حمایت مخالفان را از پیشنهاد خود برای انتخاب رییس‌جمهوری وابسته به یک حزب سیاسی جلب کند. اگر این پیشنهاد مطرح شود سوال این است که مخالفان چه موضعی خواهند داشت؟ حزب جنبش



مردم جمهوری خواه و به رغم نظر احمد نجات سزر، دهمین رییس‌جمهوری سوریه مطرح شد. پس از آن یک همه‌پرسی برگزار شد و ۶۸ درصد مردم این تغییر را پذیرفتند. بدین ترتیب جلوی یک بحران بزرگ گرفته شد.

اکنون در مرحله‌ی که ما به آن رسیده‌ایم در حالی که حدود یک سال تا زمانی که رییس‌جمهور قرار است در تاریخ اگست ۲۰۱۴ با رای مردمی انتخاب شود زمان باقی است، یک سناریوی جدید در لابی‌های سیاسی مورد بحث قرار دارد. این سناریو واگذاری مجدد انتخاب رییس‌جمهور به پارلمان است و وابسته به موفقیت حزب عدالت و توسعه در انتخابات محلی خواهد بود.

نتایج حزب عدالت و توسعه در انتخابات هرطور که باشد ممکن است سبب شود که این حزب با پیشنهادی مبنی بر اینکه به جای رای مردمی پارلمان مجدداً رییس‌جمهور را انتخاب کند، اقدام کند. علت آن این است که اگر آرای این حزب در انتخابات محلی کاهش یابد این مساله قطعاً بر انتخابات ریاست‌جمهوری نیز موثر خواهد بود.

ممکن است حزب عدالت و توسعه در اینکه کاندیدایش در دور نخست انتخابات ریاست‌جمهوری بیش از ۵۰ درصد آراء را به دست آورد کاری سخت داشته باشد. پس از آن در دور دوم این خطر برای این حزب وجود

اکنون در لابی‌های سیاسی در انقره مدت‌هاست بحثی متفاوت در جریان است و این بحث شیوه انتخاب رییس‌جمهوری ترکیه در ماه اگست ۲۰۱۴ است که در صدر دستور کار این کشور پس از برگزاری انتخابات محلی خواهد بود. سوال این است که آیا پارلمان رییس‌جمهور را انتخاب خواهد کرد یا مردم ترکیه؟

براساس بند صدویکم قانون اساسی ترکیه، رییس‌جمهوری این کشور قرار است برای نخستین بار با رای مردمی انتخاب شود. پیش از ۲۱ اکتبر ۲۰۰۷ این پارلمان ترکیه بود که رییس‌جمهور را انتخاب می‌کرد. علت اینکه حزب حاکم عدالت و توسعه به این مرحله رسیده است، یک بحران بزرگ در دولت در سال ۲۰۰۷ بود. در

این سال رجب طیب اردوغان، نخست‌وزیر ترکیه نام عبدالله گل را به منظور تصدی ریاست‌جمهوری اعلام کرد. در ۲۷ اپریل همان سال نخستین دور رای‌گیری در پارلمان برای ریاست‌جمهوری انجام شد. به رغم اینکه عبدالله گل در این دور ۳۵۷ رای به دست آورد اما در نتیجه استبدال صبیح قناد اوغلو، دادستان کل سابق ترکیه مبنی بر اینکه حد نصاب ریاست‌جمهوری باید ۳۶۷ رای باشد، دادگاه قانون اساسی ترکیه این رای‌گیری را لغو کرد.

این اقدام دادستان سابق به دلیل مخالفت حزب مردم‌جمهوری خواه و ثبت درخواستی از سوی آن انجام شد. در شب ۲۷ اپریل بیانیه‌ای از سوی یاشار بویوک‌نایت، رییس سابق ستاد کل ارتش ترکیه منتشر شد. این یادداشت باعث جلب توجه به حساسیت مساله سکولاریسم در ترکیه شده و حاوی هشدارهایی بود. دولت ترکیه پس از آن از طریق جمیل چیچک پاسخی سخت به این یادداشت داد. پس از آن تصمیم به برگزاری انتخابات زود هنگام در ۲۲ جولای گرفته شد. پس از انتخابات حزب عدالت و توسعه دوباره حزب حاکم شد.

همچنین عبدالله گل به عنوان یازدهمین رییس‌جمهوری ترکیه در سومین دور رای‌گیری در پارلمان انتخاب شد. اما یک تغییر در قانون اساسی اعمال شد تا جلوی مداخله‌های مشابه گرفته شده و رییس‌جمهور با رای مردمی انتخاب شود. این پیشنهاد به رغم مخالفت حزب

اردوغان می‌خواهد با قدرت‌های زیاد ریاست‌جمهوری را به دست آورده و از آنجا به حکمرانی بر حزبی ادامه دهد. از آنجا که نظام ریاست‌جمهوری این شرایط را برای وی نخواهد داشت این سناریو مطرح می‌شود. اگر این طرح موفقیت آمیز باشد اردوغان هم می‌تواند به آسانی مقامات سال ۲۰۱۵ حزب خود را انتخاب کند و انتخابات پارلمانی را بر مبنای کمپین نظام ریاست‌جمهوری که به شدت خواهان آن است قرار دهد. در حال حاضر این تنها یک سناریو است و بستگی به نتایج انتخابات محلی دارد.

بخش دوم و پایانی

# اخلاق اسلامی

## و مسأله نسبت

آزاد جعفری

حرکت در مسیر نزدیکی هر چه بیشتر به کمال مطلق یعنی پروردگار متعال است. می‌گویند فطرت و روح، عناصری دور از دست‌رس فهم و خرد بشر است و از این رو غیر قابل اثبات و حتا غیر قابل پذیرش است، اما آیا تا به حال از خود پرسیده‌ایم که تا چه اندازه در یافته‌های خود، متکی به استدلال هستیم و تا چه حد متکی به درک و دریافت بی‌واسطه و مکاشفه و معاینه حضوری؟ شاید مسیر شهود حقیقت با مسیر لغزیدن در ورطه باورهای خرافه به ظاهر یکی باشد، اما آیا جز این است که مسیر منطق و خرد نیز آستان آفاتی عظیم هم‌چون خردپرستی و راسیونالیسم است؟ پس چه بهتر که به جای سد طریق به بهانه بیراهه‌های میان راه، سنجی برای شناخت

نظام اخلاقی دین اسلام، نظامی خشک و بی‌انعطاف نیست که حرام و حلالش همیشه و در همه‌جا به لحاظ عملی الزام‌آور باشد. قواعد متعددی در فقه اسلامی است هم‌چون قاعده تزام، اضطرار، لاجرح، لاضرر و لاضرار... که احکام اخلاقی و همین‌طور احکام تشریحی دیگر را تخصیص می‌زند و در این روایت منقول از پیامبر اکرم (ص) نیز به برخی از آن‌ها اشاره شده است: «رفع عن امتی تسعه اشیا، الخطا و النسیان و ما اکرهوا علیه و ما لایعلمون و ما لایطیقون و ما اضطرروا الیه و الحسد و الطیره و التفکر فی الوسوسه فی الخلوه ما لم ینطقوا بشفه». ۹ چیز از

است که نفس را به بند می‌کشد تا روح آزاد گردد و امیال و خواسته‌های ما نیز اغلب ریشه در نفسانیات ما دارد. تنها آن هنگام که روح، سرمنشای خواست و طلب انسان قرار بگیرد، زیبایی و صف‌ناپذیر مقوله مهم اخلاق آشکار شده و عیان می‌گردد. شاید یکی از مهم‌ترین کارکردهای دین در زنده‌گی انسان، همین سوق دادن آدمی به روح و فطرت در مقابل نفس و انسانیت باشد و از همین روست که باید نظام اخلاقی دین را نه به مثابه مانعی بر سر راه آزادی، که چونان کلید رهایی نگریم. تنها با بذل توجه به متعلق آزادی می‌توان به این حقیقت التفات یافت، یعنی تنها در صورتی که بدانیم منظورمان از آزادی، رهایی از چه چیزی است. آیا سودای رهایی از تعلق



بخش دوم

## استعاره‌درمانی؛

### راهی متفاوت برای مداوای مشکلات روحی

داکتر ناصر همتی

#### قصه، تمثیل یا استعاره درمانی

اگرچه برخی درمان‌گران، تمام فرآیند درمان را نوعی قصه‌درمانی می‌دانند و با عنوانی مستقل با این نام موافق نیستند، امروزه در کشورهای غربی، این شیوه درمان را رویکردی جدا از سایر درمان‌ها و البته بسیار نزدیک به «شناخت درمانی» می‌دانند؛ شیوه‌ی از درمان روان‌شناختی که به باورهای مراجع و برداشت‌های وی از رویدادهای پیرامونش می‌پردازد و تلاش دارد مشکلات موجود در آن‌ها را برطرف کند. مشاورانی که رویکرد شناختی را به کار می‌برند، معتقدند تفکر غیرمنطقی، عامل اصلی حل نشدن مشکلات عملی و هیجانی است و قصه‌درمانی می‌تواند دریافت‌های موجود در مراجع را بازسازی و محدودیت شناخت‌های فعلی را برای او به صورتی ذهنی، تجربه‌پذیر کند. طبیعی است که فرآیند قصه‌درمانی، بیان ویژه و «واژه‌شناسی» خاص خود را می‌طلبد؛ زبانی که با ادبیات مراجع غرابت ندارد و در عین حال در درمان سستی نیز مشابهی نمی‌بیند.

در جریان قصه‌درمانی از «استعاره» نیز می‌توان استفاده کرد؛ غالباً این استعاره است که به مراجع اجازه می‌دهد تجربیات خود یا هرآنچه مساله و مشکل می‌داند بیرونی کند و کل یا بخشی از زنده‌گی‌اش را داستان گونه بیان کند. در حقیقت، این مراجع است که استعاره را برای درمان‌گر شکل می‌دهد و درمان‌گر با هوشمندی، زنده‌گی مراجع را به شکلی تمثیلی یا استعاره‌ی به خود وی بازخورد می‌دهد. این امر اگر با ظرافت انجام شود، اجازه می‌دهد موضع بی‌طرفانه و غیر قضاوتی درمان‌گر تقویت شود و از سوی دیگر، دعوت غیر مستقیم از مراجع است برای شروع فرآیند «تغییر» که هدف نهایی درمان‌گر است. آن‌چه برای درمان‌گر اهمیت ویژه دارد، «تغییر» است و این تغییر در باورها، احساسات، روابط یا «self-concept» اولاً: به تغییر زبان نیاز دارد و ثانیاً: به صورتی غیرمستقیم باید هدف قرارگیرد. یک مثال معروف از این دست استعاره، «رودخانه» است. بسیار پیش می‌آید که بیمار زنده‌گی پرپیچ‌وخم خود را چنان تعریف می‌کند که انگار رودخانه‌یی است جاری در میان کوه‌ها، دره‌ها و با موانع طبیعی و غیرطبیعی چون صخره‌ها و سداها که در تلاش همیشه‌گی برای رسیدن به دریاست. گذر از سختی‌ها و موانع، تغییر مسیر دادن‌های بسیار و در نهایت رسیدن به خوش‌بختی، نیروانا، آرامش یا وصال پروردگار که با توجه به باورهای مراجع، نام‌های دیگری نیز می‌تواند به خود بگیرد.

هرچند قصه‌های کلاسیک و تمثیل‌های رایج در ادبیات اندرزگوی فارسی، نوعاً دارای شخصیت‌پردازی است و سیر ماجراها در «زمان» و «مکان‌هایی» روی می‌دهد؛ به دلیل این‌که تاکید بر این سه عنصر چندان زیاد نیست، قابلیت تعمیم قصه‌ها بالاست. در استعاره اساساً چنین مولفه‌هایی وجود ندارند و اگر هم به نوعی انیماسیون (جاندارپردازی) یا چیزی شبیه به آن رخ دهد، برای شنونده باورپذیر خواهد بود.

نکته بسیار مهم دیگر نزدیک شدن و حتا گاه یکی شدن فضای تفکر در درمان‌گر و مراجع است. وجود «یک» استعاره، هر دو سوی درمان را به سوی موضوعی واحد، متمرکز می‌کند که نتیجه آن می‌تواند افزایش همدلی و رابطه درمانی و نزدیک شدن زبان، ادبیات مشاور و مراجع باشد. بنابراین کم‌رنگ بودن مولفه‌های زمان، مکان و شخص، تعمیم‌پذیری تمثیل را تقویت می‌کند و دو سویه بودن آن، همدلی را افزایش می‌دهد.

#### نتایج تمثیل و استعاره درمان‌گری

در این‌جا به صورتی اشاره‌وار فهرستی از ویژه‌گی‌های مثبت رویکرد استعاری در درمان را بیان می‌کنم:

- ۱) ایجاد تجربه ذهنی و قرار دادن مراجع در موقعیتی نزدیک‌تر به فهم مشکل فعلی.
- ۲) قابل تصور کردن یک موقعیت ویژه برای شنونده با بیان تجربه پرسوناژهایی که آن موقعیت را زیسته‌اند.
- ۳) تبدیل اصول و مبانی یک منطق فکری و چارچوب نظری به جملاتی باورپذیر با قابلیت به یادسپاری.
- ۴) تبدیل کنش‌های ذهنی و انتزاعی به حقایق ملموس، عینی و تجربه‌پذیر.
- ۵) ساده‌تر کردن مسایل و مفاهیمی که ذاتاً مبهم و پیچیده‌اند.
- ۶) آموزش دادن، اندرزگویی و به چالش کشیدن یک باور غلط به شکل غیر مستقیم.
- ۷) کمک به مراجع برای خروج از موضع انکار با استفاده از ابتلا‌قهرمان (یا ضد قهرمان) به مشکل مورد نظر.
- ۸) تقویت جایگاه درمان‌گر، تاکید بر تسلط کلامی او و احاطه‌اش بر موضوع مورد مشاوره و در نتیجه، افزایش اعتماد بیمار به درمان‌گر.



**تنها آن هنگام که روح سرمنشای خواست و طلب انسان قرار بگیرد، زیبایی و صف‌ناپذیر مقوله مهم اخلاق آشکار شده و عیان می‌گردد. شاید یکی از مهم‌ترین کارکردهای دین در زنده‌گی انسان، همین سوق دادن آدمی به روح و فطرت در مقابل نفس و انسانیت باشد و از همین روست که باید نظام اخلاقی دین را نه به مثابه مانعی بر سر راه آزادی، که چونان کلید رهایی نگریم. تنها با بذل توجه به متعلق آزادی می‌توان به این حقیقت التفات یافت، یعنی تنها در صورتی که بدانیم منظورمان از آزادی، رهایی از چه چیزی است**

داریم یا آرزوی آزادی از تعهد؟ آیا به‌سان حافظ، غلام همت آنیم که زیر چرخ کبود ز هر چه رنگ «تعلق» پذیرد آزاد است، یا معنای دیگری از آزادی در ذهن داریم؟ جز با التفات به این نکته نخواهیم توانست قادر به حل تضاد ظاهری میان محدودیت ناشی از اخلاقیات با آزادی عمیق حاصل از آن باشیم و به عنوان نمونه، معنای این بیت زیبای حافظ را آن‌طور که باید دریابیم و میان دو واژه به‌ظاهر متناقضی‌الاجزاء به کار رفته در آن یعنی «بنده» و «آزاد»، تضاد و تنافی نبینیم: فاش می‌گویم و از گفته خود دل‌شادم / بنده عشقم و از هر دو جهان آزادم.

نیک از بد و حقیقت از دروغ و خرافه بیابیم و این سنجه اگر با چشم سر و عقل استدلالی دست‌یافتنی نباشد، با چشم دل و نیروی درونی قدرت‌مندی که وجدانش می‌نامیم، بی‌تردید دست‌یافتنی خواهد بود. همان نیروی اخلاقی ژرفی که متفکر عقل‌اندیشی هم‌چون کانت را به شگفت واداشته و او را بر آن می‌دارد تا وجدان را با آسمان پهناور و رازگونه‌یی که بر فراز هستی ما گسترده است، هم‌مرتب نماید. اخلاق به طور کلی چهارچوبی است برای تحدید نفس و مهار آن؛ پس روشن است که در وهله نخست نمی‌تواند چندان به مذاق آدمی خوش بیاید. اخلاق، ریسمانی

امت من برداشته شده (خطای مبتنی بر آن بخشوده شده است): سهل و فراموشی، عملی که از سر اجبار بوده و بر شخص تحمیل شده باشد، آن‌چه به آن آگاهی ندارند، آن‌چه در توان‌شان نیست، آن‌چه در هنگام اضطرار پیش آمده و نیز حسد، تغال و وسواس فکری در تنهایی، مادام که به زبان درنیاید و بروز شفاهی پیدا نکند. مشاهده می‌کنیم که حتا از لحن کلام پیامبر اکرم (ص) و از واژه «رفع» نیز چنین برمی‌آید که این موارد، تبصره‌هایی بر قواعد کلی احکام است و چنان نیست که این موارد استثنا، در عمومیت قاعده کلی، خدشه وارد کرده و نسبی بودن آن را نتیجه بدهد. در عین حال همین موارد معدود، خود بدان اندازه مصداق عینی و مبتلابه دارد که بتوان ادعا نمود برای نظام ارزشی دین، انعطافی قابل توجه به ارمان می‌آورد به گونه‌یی که راه را بر هرگونه اشکال نابه‌جا به این منظومه ارزشی بسته و امکان دفاع منطقی و عقلانی از آموزه‌های اخلاقی و شرعی دین را برای هر مسلمان حقیقت‌جو فراهم می‌کند. نظام اخلاقی اسلام، نظامی برآمده از نیازهای روحی و فطری انسان‌هاست در جهت نیل به کمال انسانی که همان

# عشق در ادبیات فارسی

هما آقا جعفری / کارشناس ارشد ادبیات فارسی

عشق در ادبیات فارسی، از جنبه عشق حقیقی و عشق مجازی در شعر شاعران، مورد بررسی قرار می‌گیرد. عشق ودیعه‌ی الهی است که در وجود انسان نهاده شده و با ذات و فطرت وی عجین شده و انسان پیوسته به دنبال معبود و معشوق حقیقی بوده است. مولانا می‌گوید:

ناف ما بر مهر او ببریده‌اند / عشق او در جان ما کاریده‌اند

گفته شده که عشق، راه رسیدن انسان را برای رسیدن به سعادت و کمال میسر می‌سازد و اساساً خداوند آدمی را خلق کرده تا عاشق باشد و تفاوت انسان با فرشته در این است که فرشته از درک عشق عاجز است و عشق، خاص انسان است و از روز ازل در وجود او نهاده شده است. به قول حافظ:

در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد  
عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد  
جلوه‌ی کرد رخت، دید ملک عشق نداشت  
عین آتش شد ازین غیرت و بر آدم زد

حسین بن منصور حلاج، عارف مشهور پارسی، جان خود را نثار عشق الهی می‌کند و شاعران در اشعار خود از او چنین یاد کرده‌اند:

در مدرسه کس را نرسد دعوی توحید / منزلگه مردان  
موحد سر دار است



شاعران پارسی‌زبان چون رودکی، فرخی، و منوچهری وجود دارد. فرخی عشق را این‌گونه تعریف می‌کند:

وای آن‌کو به دام عشق آویخت  
خنک آن‌کو ز دام عشق رهاست  
عشق بر من و رعنا بگشاد  
عشق سر تا به سر عذاب و عناست  
منوچهری درباره عشق چنین می‌گوید:

حکیمانه زمانه راست گفتند که  
جاهل گردد اندر عشق، عاقل!  
فخرالدین اسعد گرگانی داستان عاشقانه‌ی را در نیمه اول قرن پنجم به نظم کشیده که داستانی است به‌جای مانده از دوران اشکانیان، با نام «ویس و رامین»:

نبرد عشق را جز عشق دیگر / چرا  
یاری نگیری زو نکوتر  
فردوسی نیز در شاهنامه داستان‌های معروف عاشقانه‌ی چون زال و رودابه و رستم و ته‌مین و بیژن و منیژه را به نظم کشیده است. وی در دل‌داده‌گی زال به رودابه می‌گوید:

دل زال یک‌باره دیوانه گشت / خرد  
دور شد عشق فرزانه گشت

اوج داستان‌های عاشقانه را می‌توان در آثار نظامی چون لیلی و مجنون و خسرو و شیرین دید. مهارت نظامی در سرودن مثنوی باعث شد شاعران بعدی در تمام دوره‌های ادبی زبان فارسی از او تقلید کنند. نظامی در شیفته‌گی مجنون به لیلی می‌گوید:

مجنون چو شنید بند خویشان  
از تلخی پند شد پریشان  
زد دست و درید پیرهن را  
کاین مرده چه می‌کند کفن را  
چون وامق از آرزوی عذرا  
گه کوه گرفت و گاه صحرا...

سعدی شاعر نامدار شیراز، یک باب از گلستان و بوستان را به عشق اختصاص داده و غزلیات وی نیز سراسر سخن از عشق است. وی عشق را لازمه انسان بودن می‌داند:

سعدی همه روزه عشق می‌باز  
تا در دو جهان شوی به یک رنگ  
عشق‌بازی چیست سر در پای جانان باختن



است، زیرا حسن و زیبایی‌ی که در جهان است، جلوه‌ی از شاهد ازلی است. مزیت عمده عشق انسانی و مجازی آن است که موجب تزکیه نفس و دوری از خودخواهی و منیت در انسان می‌شود، به طوری که عاشق دیگری را بر خود مقدم می‌دارد و در راه معشوق، فداکاری و ایثار می‌کند. لایب نبتس حکیم آلمانی (۱۷۱۶-۱۶۴۶) در تعریف این نوع عشق می‌گوید: «تمتع بردن از سعادت غیرست و این‌که انسان سعادت دیگر کس را بر سعادت خویش برتر شمرد».

عشق حقیقی، عشق به ذات خداوند است که خیر و کمال مطلق است.

«او (افلاطون) عشق مجازی را باعث خروج جسم از عقیقه و به‌وجود آمدن فرزند و ابقای نوع می‌داند و عشق حقیقی را نیز سبب خروج روح از عقیقه و رهایی از نازایی دانسته که سبب درک اشراق و زنده‌گی جاوید و شناخت جمال حق و نیکی مطلق و حیات روحانی می‌شود.» (۶)

## فقها با به کار بردن عشق درباره خداوند مخالف بوده‌اند و این موضوعی بوده که

### اختلاف نظر و دشمنی میان عارف و فقیه را در پی داشته و از نظر فقیه، عقل و استدلال

### برای رسیدن به معرفت و کمال، لازم و کافی‌ست؛ در حالی که عرفا قدرت عشق را برتر از

### عقل دانسته‌اند و عشق الهی در مبارزه با عقل همواره پیروز بوده است

در تمام مکتب‌های عرفانی از جمله عرفان اسلامی، عشق اساسی‌ترین و مهم‌ترین مسأله محسوب می‌شود و در اصطلاح تصوف و عرفان، اساس و بنیاد هستی بر عشق نهاده شده و محبت پایه و اساس زنده‌گی و بقای موجودات عالم را موجب می‌شود و جنبش و حرکت زمین و آسمان و همه موجودات، به وجود عشق وابسته است. به قول نظامی: گر از عشق آسمان آزاد بودی / کجا هرگز زمین آباد بودی.

«مرحوم دکتر غنی، درباره این مسأله چنین نوشته است: محصل عقیده عارف در موضوع محبت و عشق این است که عشق غریزه الهی و الهام آسمانی است که به دور آن، انسان می‌تواند خود را بشناسد و به سرنوشت خود واقف شود.» (۷)

حافظ چنین گوید:

سخن عشق نه آن است که آید به زبان / ساقیا می‌ده و کوتاه کن این گفت‌وشنفت

نخستین بار شیخ ابوسعید ابوالخیر، اشعار عاشقانه فارسی را آن‌طور که موافق با طبع صوفیه بود، شرح و تفسیر کرد و با تصوف درآمیخت. امام محمد غزالی بزرگ‌ترین امام و فقیه عصر خود بود. وی فتوا داد صوفیان پاک‌نیت می‌توانند اشعار عاشقانه عامیانه را در مراسم سماع بخوانند. این امر نیز در وارد کردن شعر عاشقانه در تصوف، موثر بود.

نخستین جلوه‌گاه عشق عرفانی و آمیختن عرفان با شعر را در آثار سنایی شاعر بزرگ قرن پنجم و ششم هجری می‌توان دید. این شاعر در اثر مشهورش «حدیقه‌الحقیقه»، فصلی با نام و عنوان «فی ذکرالعشق و فضیله» دارد و می‌گوید:

دلبر جان ربای عشق آمد  
سربر و سرنمای عشق آمد  
عشق با سر بریده گوید راز  
ز آن‌که داند که سر بود غماز...

پس از سنایی، عطار نیشابوری عارف نامدار قرن ششم که خود وادی‌های معرفت را طی کرده در منطق‌الطیر از هفت وادی نام می‌برد و وادی دوم، وادی عشق است و در بیان آن گوید:

بعد از این وادی عشق آید پدید / غرق آتش شد کسی  
کانبجا رسید

کس در این وادی به جز آتش مباد / و آن‌که آتش نیست  
عیشش خوش مباد  
عاشق آن باشد که چون آتش بود / گرم رو، سوزنده  
و سرکش بود...

مولانا جلال الدین رومی، هستی را بدون وجود عشق قابل تصور نمی‌داند. مثنوی مولانا نغمه عشق الهی است. وی گوینده مثنوی را معشوق می‌داند و می‌فرماید:

ما چو چنگیم و تو زخمه می‌زنی / زاری از ما نی تو  
زاری می‌کنی  
آتش عشق است کاندز نی فتاد / جوشش عشق است  
کاندر می فتاد

بیشترین بخش غزلیات و دیوان مولوی، ناشی از عشق معنوی و جاذبه روحانی انسان کامل و محبوب مولوی شمس تبریزی‌ست، عشقی که سبب تحولی عظیم در مولانا شد:

مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم / دولت عشق  
آمد و من دولت پاینده شدم  
دیده سیر است مرا، جان دلیرست مرا / زهره شیرست  
مرا زهره تابنده شدم...

همان‌طور که پیش از این ذکر شد، عشق - خواه حقیقی، خواه مجازی - سبب تحول اخلاق و تزکیه نفس می‌شود و صفایی چون بخشندگی و سخاوت و شجاعت و بی‌اعتنایی به مادیات و دل‌بسته‌گی‌های دنیوی و پرهیز از خودخواهی و نخوت، در اثر تأثیر عشق است.

مولانا در این‌باره گفته است:

هر که را جامه ز عشقی چاک شد / او ز حرص و عیب  
کلی پاک شد  
مرحبا ای عشق خوش سودای ما / ای طیب جمله  
علت‌های ما  
ای دوی نخوت و ناموس ما / ای تو افلاطون و  
جالینوس ما  
جسم خاک از عشق بر افلاک شد / کوه در رقص آمد  
و چالاک شد

اما عشق که در وحله اول آسان می‌نماید، راهی‌ست بی‌پایان و خطرناک که در نهایت موجب هلاک عاشق می‌شود و به قول حافظ:

الا یا ایها الساقی ادر کاساً و ناولها / که عشق آسان  
نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها  
راهی‌ست راه عشق که هیچش کناره نیست / آن‌جا جز  
آن‌که جان بسپارند چاره نیست

تقابل عقل و عشق:

فقها از به کار بردن عشق درباره خداوند مخالف بوده‌اند و این موضوعی بوده که اختلاف نظر و دشمنی میان عارف و فقیه را در پی داشته و از نظر فقیه، عقل و استدلال برای رسیدن به معرفت و کمال، لازم و کافی‌ست؛ در حالی که عرفا قدرت عشق را برتر از عقل دانسته‌اند و عشق الهی در مبارزه با عقل همواره پیروز بوده است. سعدی گفته است:

آن‌جا که عشق خیمه زند جای عقل نیست  
غوغا بود دو پادشاه اندر ولایتی  
و آن‌که که عشق دست تطاول دراز کرد  
معلوم شد که عقل ندارد کفایتی

عین‌القضات همدانی در برتری عشق گفته است:

«عاشقان را به ترازوی عقل مسنج که عشق از آن منزّه بود که او را به ترازوی عقل بر توان ساخت.» (۱۰)

عشق مجازی در اصل پرتوی از عشق حقیقی و الهی

## ریس شورای عالی صلح در دومین سالروز شهادت استاد ربانی:

# ترور چهاره‌های مقاومت پرش برانگیز است

هارون مجیدی

او تصریح کرد که فضای انتخابات را نباید قطب‌بندی کرد و لازم است برای برگزاری شفاف این انتخابات تلاش شود و تاکید کرد که نباید برد و باخت را به زمینه ایجاد کینه و نفرت تبدیل کرد.

رییس جمعیت اسلامی، با اشاره به این که باید تلاش و کوششی همگانی برای استقرار صلح دایمی در افغانستان صورت گیرد، گفت که در این روند نباید ارزش‌های ۱۲ سال گذشته زیر سوال رود و نباید از خطوط قرمز عبور شود.

استاد عبدالرب رسول سیاف یکی از رهبران جهادی در این محفل ریشهٔ اصلی مشکلات و ناامنی‌های افغانستان را در صدور فتوایی دانست که از سوی شماری از آدم‌ها برای سرنگونی رژیم استاد ربانی صادر شده بود.

ظاهراً اشارهٔ استاد سیاف به گلبدین حکمتیار رهبر شورشی حزب اسلامی بود.

او گفت: «من یک دلیل شرعی می‌آورم. جمهور علما اتفاق نظر دارند که بر ضد حاکمی که مسلمان است و نماز بر پا می‌دارد و احکام اسلامی را ترویج می‌دهد؛ خروج مسلحانه جواز ندارد. اگر خروج صورت بگیرد این بغاوت است و فرد خروج‌کننده باغی است.»

استاد سیاف با اشاره به توطیه‌های خارجی برای سقوط نظام اسلامی در دوران زمامداری شهید استاد ربانی گفت: «استاد شهید یک جماعت را رهبری می‌کرد که یقین داشت راه درست را در حال پیمودن هستند. او ایمان داشت که این راه، راه درست است و این امانت را در شرایط مختلف با خود نگاه داشت تا این‌که در همین (دوازده سال پیش) در وزارت داخله آمده و تسلیم رییس صاحب جمهور کنونی آقای کرزی نمود. او می‌توانست که در زمان‌هایی که فشارهای بی‌شمار روی ایشان قرار داشت، از ادامهٔ راه انصراف بدهد. اما می‌دانست این یک تکلیف شرعی است و نمی‌تواند از آن صرف نظر کند.»

وی به گروه‌هایی که در داخل و خارج کشور سعی در براندازی نظام دارند هُشدار داد که این نظام، بر پایهٔ احکام اسلام بنیان‌گذاری شده و با این تحركات، این «کوب‌بلند» را نمی‌توانند فرو بپاشانند.

میرویس یاسینی معاون مجلس نماینده‌گان با اشاره به مراحل و ابعاد مختلف زنده‌گی استاد ربانی بیان‌داشت: استاد شهید با مطالعه از شرایط کشورش در مراحل گوناگون شجاعانه از کشورش دفاع کرد و با انتقال مسالمت‌آمیز قدرت نشان داد که او به‌خاطر چوکی و منصب مبارزه نکرده بود.

فضل‌هادی مسلمیار رییس مجلس سنا با خوانش پیام این مجلس پیرامون دومین سالروز شهادت استاد برهان الدین ربانی، افزود، صلح ضرورت مردم افغانستان است و مردم به خاطر رسیدن به صلح فداکاری‌های زیادی نموده اند و شهادت استاد ربانی نمونهٔ بارزی از این فداکاری‌های مردم برای رسیدن به صلح است.

استاد عطا محمد نور والی ولایت بلخ و یکی از سخنران‌های این مجلس با اشاره به کارنامه‌های شهدای افغانستان بیان‌داشت: اگر مردم افغانستان در چارچوب یک نظام قانون‌مند و مردم‌سالار اسلامی حق اعمال رأی و اراده خویش را از طریق انتخابات و شورای ملی برای تعیین سرنوشت‌شان به‌دست آورده اند، اگر امروز جامعهٔ جهانی سخاوتمندانه برای بازسازی و نظام‌سازی در افغانستان

بوده است. اوایل ماه جاری یک نویسنده هندی که با مردی افغان ازدواج کرده بود در اطراف منزلش کشته شد. همچنین در ماه اوت یکی از زنان عضو پارلمان روهه و پس از چند هفته در ازای آزادسازی یک زندانی در ارتش آزاد شد.

سال گذشته نیز دو تن از اعضای بلندپایه اداره امور زنان لغمان در این کشور کشته شدند. خشونت علیه زنان افغانستان اتفاق تازه‌یی نیست، آنها از سوی افراد مختلفی چون همسرانشان، پدر، برادر، فامیل و حتی نیروهای پولیس هدف خشونت قرار می‌گیرند در حالیکه اغلب آنها بدون اینکه مسوول دانسته یا مجازات شوند به زندگی خود ادامه می‌دهند. در برخی موارد در صورت محاکمه نیز این مردان تنها به چند ماه حبس محکوم می‌شوند. این رویکرد حاوی این پیغام خطرناک است که آنها می‌توانند بدون روبرو شدن با عقوبت کارشان به خشونت خود علیه زنان ادامه دهند.

بر اساس گزارش پایگاه خبری سازمان ملل، به تازه‌گی گزارشی از سوی این سازمان منتشر شده است که نشان می‌دهد ۷۰ درصد از پولیس‌های زنی که با آنها گفت‌وگو شده بود به نوعی مورد آزار و اذیت جنسی یا خشونت قرار گرفته بودند.

این پولیس‌های زن معتقدند که خشونت‌های جنسی و آزار و اذیت یکی از مشکلات اصلی جامعه افغانستان است. این در حالیست که وزیر داخلهٔ افغانستان این گزارش را رد

دست یاری دراز کرده اند، اگر امروز سخن از دموکراسی، آزادی‌های مدنی، حقوق انسانی و شهروندی در کشور ما گفته می‌شود، اگر امروز ملت افغانستان جای‌گاه بلند و پُر افتخار خویش را در جامعه بین المللی کسب نموده و یا هم‌پا با ملت ما، جهانیان صلح پسند و آزادمنش در برابر قوای شرور و اهریمنی تروریزم و افراط‌گرایی منحنط و ارتجاعی می‌ایستند و به این ترتیب اطمینان و امید نسل‌های امروز و فردای افغانستان را به آینده دُرُخشان استواری می‌بخشند، همه و همه دستاوردها و خونبهای شهیدان جان برکف ما، در رأس رهبر شهید استاد برهان الدین ربانی، قهرمان ملی مسعود بزرگ و همه شهیدان عزیزمان، و پیامد رنج‌ها و ایثارگری‌های مجاهدان، مقاومت‌گران وهمهٔ آنانی است که در راه حصول رضای حق و پاس‌داری از ناموس و شرف این کهن بوم و بر چون نیاکان آزاده خویش رزمیده اند، جان‌بازی کرده اند، حماسه آفریده اند، رنج و محرومیت دوری از میهن، معلولیت، زندان، شکنجه، تهی‌دستی، گرسنه‌گی، یتیمی، بی سرپرستی، آواره‌گی و هزاران درد داغ دیگر را متحمل شده اند. اما اندیشهٔ تسلیم به دشمنان جنفکیش و زیون را در سر راه نداده‌اند.

او با اشاره به هفتهٔ شهید و هفتهٔ صلح و وحدت ملی بیان داشت، از شگفتی‌های سرنوشت و تاریخ که با مشیت الهی رقم زده است یکی هم این است که روز شهادت سپه سالار شهدا، مسعود قهرمان به حیث روز شهید و زمان شهادت رهبر فرزانهٔ جهاد به حیث هفتهٔ صلح و وحدت ملی، مفهوم همگانی و عام گرفته و دیگر این‌که برای اولین‌بار مفهوم قهرمان ملی در کشور ما با شخصیت شکوهمند این شهید بزرگ تشخیص ویژه یافته است. این دو رُخداد به هیچ روی تصادفی نیستند، باور مسلم به این حقیقت، حتا برای آنانی هم که روز گاری هم‌باور با مسعود شهید نبوده اند، بدهی است که مسعود، مظهر کامل، تبلور تاب‌ناک و بیان روشن آرمان‌ها، حماسه‌ها، اندیشه‌ها و آرزوهای همه مجاهدان، رزمندگان و شهیدان راستین و بی‌ریای راه آزادی، عزت، دیانت، میهن دوستی، صلح‌خواهی، خودشناسی و اصالت‌گرایی تاریخی، وحدت ملی، ترقی‌خواهی و مردم‌سالاری در میهن ماست.

آقای نور با اشاره به شرایط امروزی کشور بیان کرد، بر دوش همهٔ ره‌روان این شهدا است تا آرمانی را که آن‌ها به دوش‌شان گذاشته است، پاس‌بدارند.

آقای نور افزود، به خاطر رسیدن به یک آیندهٔ درخشان و تحقق آرمان شهدا، جمعیت اسلامی افغانستان و جریان‌ها و شخصیت‌های مطرح کشور به همین مقصد اتحاد انتخاباتی افغانستان را که یک اتحاد بزرگ و فراگیر و ملی است، تأسیس نمودند.

استاد عطا محمد نور همچنان بیان داشت، ما آماده هستیم که به منظور پیش‌گیری از هرگونه بحران در راستای برگزاری یک انتخابات شفاف، تشکیل یک تیم انتخاباتی و خدمت‌گذار با اشتراک همهٔ مردم افغانستان، با همهٔ اقشار و شخصیت‌های مؤثر افغانستان به گفت‌وگو و تأمل بنشینیم و این هدف ما است و این راه به روی همهٔ میهن دوستان باز است.

دو سال پیش (شامگاه ۲۹ سنبله) استاد برهان الدین ربانی، از سوی فردی تروریست که خود را پیام‌آور صلح معرفی کرده بود، در خانه‌اش به شهادت رسید.

کرده و گفته است تاکنون در میان نیروهای پولیس به زنی برخورد نکرده که به او تجاوز شده یا مورد آزار و اذیت قرار گرفته باشد و این گزارش را اغراق شده دانست.

صحبت کردن در مورد آزار و اذیت‌های جنسی در افغانستان امری غیرعادی است و زنان در صورت صحبت در این باره یا به بی‌اخلاقی متهم می‌شوند یا خود به زندان می‌روند. حتی پولیس‌های زن نیز از گزارش اینگونه حوادث هراس دارند و می‌ترسند که در صورت این کار مجازات شوند.

به نوشته روزنامه نیویورک تایمز، بسیاری از زنان قربانی ترجیح می‌دهند سکوت اختیار کنند چون در صورت فاش کردن حادثه بیش از گذشته مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرند. در افغانستان مشکل اصلی باری مجازات عاملان خشونت علیه زنان این است که در بسیاری از موارد آنها از نزدیکان فرد قربانی هستند. همچنین مردم این کشور به دادگاه‌های محلی که تنها توسط چند ریش سفید یا شیخ برگزار می‌شود اعتماد بسیاری دارند. این دادگاه به هیچ وجه پایه و اساس قانونی ندارند، اما دستگاه قضایی افغانستان قدرت مهار آنها را ندارد و بر آنها نظارت نمی‌کند. این دادگاه‌ها اغلب علیه زنان حکم می‌دهند.

مدافعان حقوق بشر می‌گویند یکی از راه‌های پایان دادن به این خشونت‌ها اجرایی کردن قانون حذف خشونت علیه زنان است که در سال ۲۰۰۹ به تصویب رییس‌جمهور رسید، اما تاکنون به طور عملی به مرحله اجرا در نیامده است.

## هشدار از بدتر شدن...

این ولسوالی‌ها نا امن است.

او تصریح کرد، اما نا امنی‌ها متفاوت است، طور مثال ولسوالی جلدریز، نرخ، چک، سعید آباد، چغلتو و مرکز آن، بی‌نهایت نا امن است.

این عضو مجلس نماینده‌گان تلاش برای عدم برگزاری انتخابات را یکی از عوامل نا امنی این ولایت دانسته می‌گوید، بدون تردید اگر وضعیت امنیتی در ولایت میدان وردک بهبود پیدا نکند، این نا امنی می‌تواند بالای کابل که با میدان وردک هم‌جوار است، تأثیر گذاشته و برگزاری انتخابات را با چالش مواجه کند.

او تاکید کرد، بی‌توجهی کسانی که به نام حاکمان محلی و افراد حکومتی در این ولایت حضور دارند و همین طور خروج نیروهای خارجی از این ولایت، علت دیگر نا امنی‌های میدان وردک است.

وی افزود، ما این قضیه را که همه‌روزه مردان و زنان در این ولایت به صورت فجیعی کشته می‌شوند، بارها گفته‌ایم و از طریق رسانه‌ها بازتاب پیدا کرده؛ اما متأسفانه به این مساله توجه صورت نگرفته و عوامل آن ریشه‌یابی نشده؛ بنابراین بی‌توجهی‌ها می‌توان گفت که علت اصلی نا امن شدن این ولایت عدم برگزاری انتخابات است.

به گفتهٔ ناصر، درحال حاضر هیچ نیروی خارجی در میدان وردک حضور ندارد؛ اما در گذشته در ولسوالی‌های سعید آباد، جلدریز و بخش‌های از نرخ حضور داشتند.

درهمین حال، عبدالمجید وردک نمایندهٔ دیگر مردم ولایت میدان وردک در مجلس نماینده‌گان می‌گوید، طالبان در اکثر ولسوالی‌های میدان وردک و به خصوص ولسوالی‌های سعید آباد، چغلتو، و چندین ولسوالی دیگر حضور دارند.

او ضمن اینکه امنیت در میدان وردک را چندان خوب نمی‌داند، می‌گوید، در حال حاضر ولسوالی سعید آباد بی‌نهایت نا امن است.

این عضو مجلس تاکید کرد، همه روزه تانکرهای تیل نیروهای ناتو که از مسیر ولسوالی سعید آباد ولایت میدان وردک به طرف غزنی عبور می‌کند، با آنکه نیروهای امنیتی در این مسیر حضور دارند؛ مورد حمله قرار می‌گیرند و آتش زده می‌شوند، اما نیروهای امنیتی توان تامین امنیت این مسیر را ندارند.

وی همچنان گفت، این که در آینده چه خواهد شد معلوم نیست؛ ولی در حاضر وضعیت امنیتی ولایت میدان وردک نهایت خراب است

میدان وردک یکی از ولایات مهم و هم‌جوار با کابل است که ۴۵ کیلومتر با کابل فاصله دارد و در مسیر دو شاه راه مهم کابل میدان وردک و غزنی، مقر و قندهار قرار گرفته و ولایت‌های غور، بامیان و دایکندی را با هم وصل می‌کند.

## اختلافات‌تان را با...

و دشوار برقراری ثبات و بازسازی کشور مواجه است ، اخیراً به لطف تلاشهای دولت و ملت افغانستان این کشور شاهد پیشرفت‌های قابل توجهی در احیای صلح و بازسازی بوده است.

وی افزود دوره انتقالی در افغانستان وارد مرحله‌یی بحرانی شده است.

به گزارش خبرگزاری شین هوا از نیویارک، نماینده دایم چین در سازمان ملل گفت : «ما خواهان آن هستیم که احزاب افغان بتوانند به گفت‌وگوها و رایزنی هایشان ادامه بدهند، اختلافات‌شان را به روش مناسب حل و فصل نمایند، مقدمات انتخابات را فراهم کنند و اطمینان یابند که رای گیری با موفقیت برگزار خواهد شد.»

به گفته لیو چین از آشتی ملی و تحقق صلح و ثبات در افغانستان حمایت می‌کند.

وی گفت ما از نقش فعالی که شورای عالی صلح در ارتقاء آشتی ملی ایفا کرده است حمایت و از پشتیبانی پاکستان و دیگر کشورهای منطقه استقبال می‌کنیم.

نماینده دایم چین در سازمان ملل خاطر‌نشان کرد : «ما خواهان آن هستیم که جامعه بین المللی بتواند با دولت افغانستان و ملت آن در تلاشهای‌شان برای ایجاد محیطی پایدار برای روند آشتی همکاری نماید.»

چین سال آینده میزبان چهارمین نشست بین المللی استانبول خواهد بود.

لیو گفت چین تلاشهای بیشتر برای بهبود همکاری بین کشورهای منطقه‌یی و کمک به صلح و ثبات افغانستان و منطقه را خواستار خواهد شد.

چین متعهد شده است مناسبات راهبردی با افغانستان را توسعه بدهد.

فرستاده چین در سازمان ملل گفت، ما فعالانه در بازسازی افغانستان مشارک کردیم و اهمیت ویژه‌یی برای این کشور قابل شدیم.

به گفته لیو، چین به کمک‌هایش به افغانستان و همچنین ایفای نقشی سازنده در احیای صلح ، ثبات و توسعه این کشور ادامه خواهد داد.



# حکومت دي د گاونډيانو له پالیسو سره ځان نه عیاروي



د سياسي چارو شننونکي وايي، چې افغان حکومت باید د گاونډيانو له غوښتنو سره خپلي پالیسي عیارې نه کړي، بلکې په تدابیري هڅو کار وکړي.

هغوی وايي، یوشمېر گاونډي هېوادونه د افغانستان د ټاکنو د مختل کېدو هڅې کوي؛ خو په کار ده چې افغان حکومت د ټاکنو د امنیت د تامین په اړه خلکو ته پورته ډاډ ورکړي.

دا په داسې حال کې ده، چې په دې وروستیو کې د ملي دفاع وزیر، د کورنیو چارو سرپرست او په ملگرو ملتونو کې د افغانستان سفیر ویلي، چې یوشمېر هېوادونه د افغانستان د ټاکنو د مخنیوي او مختل کېدو هڅې کوي. خو دغو چارواکیو د کوم هېواد نوم نه دی اخیستی. له دې وړاندې په وار وار په افغانستان کې د نا امنۍ پړه پر پاکستان اچول کېږي.

د سياسي چارو شننونکي داوود سلطانزوی ماندگار ورځپاڼې ته په مرکه کې ویل، د ملي دفاع وزارت او افغان حکومت باید روښانه کړي، چې کوم هېوادونه په افغانستان کې د ټاکنو د ترسراوي مخه نیسي او غواړي چې ټاکنې مختل کړي.

له دې وړاندې د ملي دفاع وزیر جنرال بسم الله محمدي، د کورنیو چارو سرپرست وزیر محمد عمر داوودزي او په ملگرو ملتونو کې د افغانستان دایمي استازي ظاهر طنین ویلي ول، چې یوشمېر بهرني هېوادونه او استخباراتي شبکې د افغانستان د ټاکنو د مختل کېدو او ځنډېدو هڅې کوي؛ خو ټولو چارواکیو د کوم هېواد نوم نه دی اخیستی.

ښاغلی سلطانزوی وايي، تر هغې چې حکومت روښانه نه کړي، چې کوم هېوادونه د ټاکنو د مخنیوي هڅې کوي، د هغو د انگیزو او هڅو په اړه څه ویل به له وخت وړاندې وي، ځکه د گاونډيانو په شمول یوشمېر هېوادونه په افغانستان کې خپلې گټې لري؛ خو روښانه نه

ده چې گاونډي او یا نور کوم هېوادونه د ټاکنو مخه نیسي. د ده په وینا، د ملي دفاع وزارت د دې پر ځای چې اټکل وکړي بهرني هېوادونه د ټاکنو د مختل کېدو هڅې کوي، باید په دې اړه خلکو ته ځواب ووايي، چې څومره کولای شي د ټاکنو امنیت خوندي کړي.

د هغه په باور، خپله ولسمشر هم د ټاکنو د ځنډېدو لپاره دی او په کې گټې لري او په دې هم پوهېږي، چې په ځینو سیمو کې ټاکنې نه شي تر سره کېدای او په ډېرو کمو سیمو کې به تر سره شي.

نوموړی زیاتوي، خلک په دې اړه روښانه ځوابونه غواړي او په کار ده چې د ټاکنو عمومیت او مشروعیت دواړه تامین شي. ښاغلی داوود سلطانزوی ویل، د دې پر ځای چې خلک وخت ضایع کړي، چې پاکستان، امریکا او یا نور هېوادونه څه کوي او څه غواړي؟ په کار ده چې په خپلې انرژۍ کار وشي، ارو مرو ټاکنې تر سره شي او پاکستان اړ دی چې د افغانستان له انتخابي حکومت سره اړیکې ولري.

ده زیاته کړه، موږ باید د اټکلونو پر بنسټ د گاونډیانو له پالیسو سره ځای عیار نه کړو، باید عاملانه او پیشگیرانه پالیسي ورته ولرو، ځکه پاکستان هر څه غواړي خو پوښتنه دا ده چې موږ څه غواړو؟ نوموړی وايي، د ټاکنو د امنیت په تامین کې د افغان حکومت او امنیتي چارواکیو ریکارډ ټولو

ته روښانه دی او نشي کولای چې امنیت ټینګ کړي، ځکه اوسنی حکومت د سولې راوستو جوگه نه دی، وسله وال مخالفان ورسره خبرې نه کوي او نه کولای شي د ټاکنو امنیت ونیسي. د هغه په باور، افغان حکومت د امنیت په تامین کې پاتې راغلی؛ خو په تاسف سره چې ساختګي ټاکنې به تر سره کړي او درغلی به په کې وکړي، چې دا به د افغانستان لپاره ډېره په گرانه تمامه شي او د یوه نوي بحران پیل وي، هغه بحران چې اوسنی حکومت به یې د کنټرول وس ونه لري او د همدا حکومت به په کې له منځه لاړ شي.

په همدې حال کې په ولسي جرګه کې د نورستان د خلکو استازی مولوي احمدالله موحد ماندگار ورځپاڼې ته په مرکه کې ویل، چې یوشمېر گاونډي هېوادونه تل په افغانستان کې د گډوډۍ رامنځته کولو هڅې کوي.

هغه وايي، دغه هېوادونه نه غواړي چې د افغانستان پرمختګ وکړي، سوداګري پانګونې وکړي او افغانستان د پرمختګ لور ته لاړ شي.

د نوموړي په وینا، گاونډیان د افغانستان په نا امنۍ کې خپل گټې لټوي، اوبه خړوي او کبان نیسي او په سرحدې ولایتونو کې د نا امنۍ پراخېدل د همدې لپاره دي.

د ولسي جرګې دغه غړی زیاتوي، گاونډیان غواړي چې د افغانانو په منځ کې یوه وپره خپره او هغوی نهیلي کړي، چې په پایله کې یې افغانان ډېر زیان کوري.

د ښاغلي موحد په وینا، که چېرې نړیواله ټولنه له افغانستان سره په صداقت ودرېږي او مرسته ورسره وکړي کېدای شي تر یوه حده دا گواښونه راکم کړي؛ خو که هغوی هم وینا یوه او عمل بل وکړي نو راتلونکي ټاکنې به له ستونزو او ننگونو سره مخ وي.

دی وايي، د نورستان وضعیت ډېر خراب دی او د ټاکنو لپاره ورته لازم چمتووالی نه دی نیول شوی او باوري نه دی چې په دې ولایت کې به ټاکنې په ښه ډول تر سره شي.

هغه وایي، د نورستان ځایي اداره د امنیت په کنټرول کې پاتې راغلي؛ خو خلک په پوره عزم سره په ټاکنو کې برخه اخلي او لپاره دي حتی د ټاکنو امنیت هم خپله وساتي.

## انستیتوت جهانگردی...

می تواند به رشد دوباره جهانگردی در افغانستان کمک کند.

### تبلیغات بین المللی

شماری از مردم افغانستان می‌گویند که خودشان هنوز در مورد مکان های مناسب برای گردشگری و همچنان در مورد آبدات تاریخی کشورشان آگاهی ندارند. قادر علی، یکی از باشندگان ولایت هلمند می‌گوید: «من نمی‌دانم چرا دولت برای احیای مجدد قصر بست در این ولایت کار نمی‌کند. هنوز هم خیلی از مردم افغانستان در مورد جاهای تاریخی و مکان های تفریحی در کشورشان خبر ندارند.» اما در این زمینه وزارت اطلاعات و فرهنگ اخیرا کارهایی را انجام داده است. آقای فراهی می‌گوید که از آبدات تاریخی، مکان های تفریحی و دیگر جاذبه های توریستی در افغانستان جزوه های معلوماتی و تبلیغاتی تهیه شده است.

وی می‌گوید مسوولان این وزارت در تمامی سفرهای خارجی شان این مواد معلوماتی و پست کارت های تبلیغاتی را با خود برده و توزیع می‌کنند. همچنان وی از چاپ مجله ای به زبان های انگلیسی، دری و پشتو سخن می‌گوید که در آن جاذبه های توریستی افغانستان نیز معرفی می‌شوند.

### ترمیم آبدات تاریخی

تخریب بوداهای بامیان در سال ۲۰۰۱ توسط طالبان ضربه هولناکی به صنعت توریزم در افغانستان زد. حکومت افغانستان با کمک های خارجی می‌خواهد این تندیس های شگفت انگیز را دوباره سازی کند. اما چنانکه مقامات می‌گویند در دسترس نبودن بودجه همواره ترمیم آبداهای تاریخی را به تاخیر می‌اندازد. آقای فراهی می‌گوید که برخی از آبداهای تاریخی در صورتی که ترمیم شوند از جاذبه آنها کاسته می‌شود. از این رو با موافقت یونسکو (سازمان علمی فرهنگی سازمان ملل متحد) تصمیم بر این شده است که فقط از فروپاشی بیشتر آنان جلوگیری شود.

اما وی می‌پذیرد که مکان هایی همچون قصر و طاق بست در هلمند باید ترمیم شوند و برای جذب جهانگردان به این مناطق کار بیشتری صورت گیرد.

### نامانی مشکل اصلی

مانند خیلی بخش‌های دیگر در افغانستان صنعت توریزم هم به شدت از ناامنی ها در این کشور متاثر شده است. حمله بر خارجی ها و آدم ربایی ها مهمترین عواملی هستند که مانع رفتن جهانگردان خارجی به این کشور می‌شوند.

با این همه وزارت اطلاعات و فرهنگ بر این باور است که از هم اکنون باید برای معیاری ساختن و احیای مجدد این صنعت در افغانستان تلاش شود؛ چرا که به گفته مقامات حکومتی با بهتر شدن وضعیت امنیتی سیلی از جهانگردان خارجی به این کشور سرازیر خواهند شد.

مقامات امیدوارند تا بتوانند حد اقل تا یک دهه دیگر وضعیت جهانگردی این کشور را بهتر بسازند. وزارت اطلاعات و فرهنگ می‌گوید برای ایجاد سهولت در دادن جواز به شرکت های سیاحتی و گردشگری تغییراتی در قانون آورده شده است.

آقای فراهی می‌گوید: «ما در قوانین به خاطر آسان تر کردن صدور جواز برای شرکت های توریستی تغییراتی را آورده ایم. حالا یک شرکت می‌تواند حتی در یک روز جواز بگیرد. هم اکنون بیش از ۵۰۰ هتل مدرن و بیش از ۵۰۰ شرکت توریستی در افغانستان از ما جواز گرفته اند. اما بالای نحوه کار آنها نظارت هم می‌شود.»

به گفته معین توریزم وزارت اطلاعات و فرهنگ، آمارهای به دست آمده در سه ربع سال جاری خورشیدی بیانگر افزایش چند برابر عواید توریزم می‌باشد.

آقای فراهی می‌گوید که حکومت افغانستان در سال گذشته بیش از ۵۰ میلیون افغانی از صنعت توریزم تنها در یک ریاست در آمد داشته است. البته وی می‌افزاید: «ما پول ویزا، تکت طیاره، مخارج اقامت و خریداری گردشگران را حساب نکرده ایم. بخش خصوصی و مردم بیشتر در این زمینه درآمد دارند. ما تنها عواید حکومتی را محاسبه کرده ایم.»

با این همه قرار است که حکومت افغانستان به زودی از روز جهانی توریزم در یکی از چندین هتل مجللی که در پایتخت برای مهمانان خارجی ساخته شده اند تجلیل کند. قرار است که در این جشن علاوه بر گفت و شنود روی بهتر ساختن وضعیت توریزم، برنامه های تفریحی و تبلیغاتی هم برای جذب بیشتر جهانگردان خارجی راه اندازی شوند.



## تیم منتخب هفته لیگ قهرمانان



لیگ قهرمانان هفته گذشته بازگشتی شکوهمندانه داشت. سایت گل تیم منتخب هفته نخست را برگزیده است که در آن چهره‌هایی جدید و بازیکنانی آشنا حضور دارند.

در دروازه یوهان ویلاند قرار می‌گیرد. او برای کپنهاگن فوق‌العاده بود و کمک کرد تیمش امتیازی خاطره‌انگیز از یوونتوس بگیرد. سه نفر مقابل این دروازه‌بان سویدی قرار می‌گیرند: داوید آلابا بایرن مونیخ را مقابل زسکا مسکو پیش انداخت و سپس کاری کرد که بایرن باز هم دروازه‌اش را بسته نگاه دارد. آتسو تو اوچیدا البته خوش‌اقبال بود که نامش را در میان گل‌زنان دید، اما عملکرد عالی او در خط دفاعی و حرکات خستگی‌ناپذیرش در کناره میدان در بازی با استه‌آوا بخارست ربطی به بخت و اقبال نداشت. فابیان شار از بازل هم تیمش را به‌خوبی رهبری کرد.

در مرکز میدان، الکس تکسیرا از شانختر قرار می‌گیرد که دو گل زیرکانه به رئال سویس‌داد زد. محمد صلاح در کناره میدان حضور دارد. او مقابل چلسی روزگار را

## حمایت یوفا از برگزاری جام جهانی ۲۰۲۲ قطر در زمستان

ایرلند گفته که فدراسیون‌های مختلف خواستار این هستند که فیفا در تصمیم‌گیری عجله نکند: «هنوز ۹ سال به برگزاری این رقابت‌ها باقی مانده و خیلی‌ها معتقدند که فیفا باید با همه اعضای اصلی و ذی نفوذ صحبت کند تا به راه حلی که باعث کمترین وقفه در فوتبال می‌شود، دست یابد.»

تصمیم‌نهایی برای تغییر فصل جام جهانی فوتبال را اعضای کمیته اجرایی فیفا خواهند گرفت ولی حمایت یکی از قدرتمندترین اتحادیه فوتبال در جهان پیام روشنی برای تغییر فصل این رقابت‌ها است.

پیش از این حسن الذواد مسوول برگزاری جام جهانی ۲۰۲۲ قطر، احتمال تغییر میزبان جام جهانی ۲۰۲۲ را رد کرده بود.

سپ بلاخر هم چندی پیش در گفتگویی انتخاب قطر به عنوان میزبان جام جهانی را یک «اشتباه» توصیف کرده بود. اعضای کمیته اجرایی فیفا قرار است شرایط برگزاری جام جهانی در زمستان را در جلسه ۳ و ۴ اکتبر بررسی کنند. قطر در رقابت با آمریکا، کره جنوبی، ژاپن و استرالیا، موفق شد میزبانی جام جهانی ۲۰۲۲ را کسب کند.



به گفته جیم بويس اکنون بحث اصلی درباره این است که جام جهانی قطر ۲۰۲۲، در یکی از سه ماه جنوری، نوامبر و یا دسامبر این سال برگزار شود.

فدراسیون‌های فوتبال بریتانیا (انگلستان، اسکاتلند و ایرلند شمالی)، می‌خواهند اطمینان حاصل کنند که برگزاری این مسابقات در زمستان لطمه‌یی به لیگ‌های داخلی این کشورها نخواهد زد ولی یوفا ترجیح می‌دهد این مسابقات در ماه جنوری برگزار شود چرا که در این صورت زمان برگزاری لیگ قهرمانان اروپا تغییری نخواهد کرد.

جیم بويس، رییس سابق فدراسیون فوتبال

۵۴ عضو اتحادیه فوتبال اروپا یوفا، پس از توافق بر سر اینکه جام جهانی قطر در تابستان نمی‌تواند برگزار شود، با تغییر فصل برگزاری جام جهانی ۲۰۲۲ قطر به زمستان موافقت کردند.

جیم بويس نایب رییس فیفا گفته است: «نتیجه جلسه‌یی که با اعضای یوفا داشتیم این بود که جام جهانی قطر در تابستان نمی‌تواند برگزار شود. همه اعضا با این موضوع موافق بودند.»

در همین حال آقای بويس تاکید کرده که هنوز تاریخ دقیقی برای برگزاری این مسابقات در زمستان در نظر گرفته نشده است.

# Mandegar

## بالاخره دروازی‌ها موتر را دیدند



به زنده‌گی کردن در این‌جا را میان مردم سبز ساخت و آن‌ها از این تغییرات با رقص و پایکوبی و انجام خیرات‌ها استقبال کردند. سوال این‌جا است. که باشندگان این منطقه تا چه اندازه از این سهولت‌ها خرسند هستند؟ حضرت جان ولسوالی درواز می‌گوید: مردم تحولات و تغییرات جدیدی را که امروز تجربه می‌کنند در طول تاریخ بی‌سابقه بوده است. آقای حضرت جان همچنان گفت، نسل این دهه یکی از خوشبخت‌ترین نسل‌ها در این ولسوالی است که با این انکشافات اندک دارای آینده بهتر و درخشان خواهند بود.

به دلیل کوهستانی بودن این ولسوالی، سالانه ده‌ها تن به اثر سیلاب‌ها و برف‌کوچ‌ها در آنجا جان باخته و یا هم زخم بر می‌دارند. رفت و آمد از ولسوالی‌ها به مرکز بدخشان شهر فیض آباد خیلی دشوار و نفس‌گیر است؛ حتا در بسیاری از مواقع باعث گرفتن جان انسان‌ها شده است. رفت و آمد از بسیاری ولسوالی‌های بدخشان تا مرکز این ولایت حتا چندین روز دوام می‌کند، به همین خاطر رسانه‌ها هم تا حالا موفق نشده‌اند که برای انعکاس مشکلات به این مناطق سفر کنند.

با آمدن زمستان زنده‌گی در این ساحه سخت‌تر از پیش می‌شود، قطع راه‌های مواصلاتی و گیرماندن در میان راه، از مشکلات هر سال باشندگان بدخشان در زمستان است که این حالت همه‌ساله قربانیان بی‌شماری نیز داشته است.

اگر چه، برخی پروژه‌های انکشافی در درواز تطبیق گردیده است، اما مقامات محلی این پروژه‌ها را برای رفع چالش‌های مردم ناکافی می‌دانند.

مقامات محلی همچنان از نماینده‌گان این ولایت در پارلمان نیز شکایت می‌کنند که در جهت رسیده‌گی به مشکلات مردم درواز توجهی نکرده‌اند.

### جسور مدد

بدخشان یکی از ولایت‌های دیدنی و زیبا در شمال شرق افغانستان می‌باشد. با وجود همه مناظر طبیعی و معادنی که این ولایت دارد، باشندگان بسیاری از ولسوالی‌های آن از سهولت‌های زنده‌گی برخوردار نیستند. پیچیده‌گی طبیعی، ناهموار بودن، کوه‌های آسمان‌خراش و تپه‌های لب دریا، زنده‌گی را برای ساکنین ولایت بدخشان و به‌ویژه باشندگان ولسوالی درواز حوصله‌گیر ساخته است.

شکی دروازاها: شکی دروازاها، یکی از ولسوالی‌های ولایت بدخشان به‌شمار می‌رود که با مشکلات و دشواری‌های فراوانی رو برو بوده است. نداشتن سرک مواصلاتی، آب، برق و نبود مراکز آموزشی، از چالش‌های عمده مردم این ولسوالی به‌شمار می‌رود که این مشکلات تلخ‌کامی‌های زیادی را برای باشندگان این ولسوالی به‌میان آورده است.

اما در چند سال پسین تا حدی به میزان این بدبختی‌ها، چالش‌ها، نارضایتی‌ها و ناتوانی‌ها کاهش به عمل آمده است.

باشنده‌گان ولسوالی درواز بدخشان به خصوص منطقه شکی برای نخستین‌بار از موتر استفاده می‌کنند. با کشیده شدن سرکی به این ولسوالی، حالا باشندگان شاهد ورود موترها به این ولسوالی هستند.

بعضی از برنامه‌های انکشافی، مانند پروژه آب آشامیدنی، ساخت پل‌های بازرگانی از آن سوی مرز (تاجکستان)، و بازار مشترک در نقطه صفر مرزی میان بدخشان افغانستان و بدخشان تاجکستان از نهاد انکشافی آغاخان یا a.k.d.n ساخت سرک‌ها، پل‌چک‌ها توسط ریاست همبستگی ملی وزرات احیا و انکشاف دهات صورت گرفته است که موتر به سختی می‌تواند به این محل بیاید، آن هم نه هر موتری. این همه کارهای محدود و اندک هم امیدی

## انستیتوت جهانگردی در کابل تأسیس می‌شود

معیاری مهمانداری و هتل داری و همچنان زبان انگلیسی و راهنمایی سفر دانشجویان را آموزش بدهد. آقای فراهی می‌گوید: «قرار است به زودی برای این انستیتوت ساختمانی معیاری و مجهز به همه امکانات با هزینه ۵۰۰ هزار دالر از بودجه انکشافی وزارت اطلاعات و فرهنگ ساخته شود.» وی می‌افزاید که این انستیتوت در ابتدا سه صنف درسی خواهد داشت و در هر صنف ۴۵ تن را خواهد پذیرفت؛ اما با افزایش متقاضیان این رشته رفته رفته برای توسعه ظرفیت این انستیتوت نیز کار خواهد شد.

### توریزم در افغانستان

صنعت توریزم یا گردشگری در افغانستان سابقه طولانی دارد. در سال‌های پیش از جنگ این کشور سالانه میزبان هزاران جهانگرد خارجی بود و از این بخش عاید خوبی را به دست می‌آورد.

اما با آغاز جنگ‌ها دیگر جهانگردان خارجی به این کشور نرفتند و آثار باستانی فراوان و مناطق توریستی اش به شدت آسیب دیدند. اما پس از سقوط رژیم طالبان یک بار دیگر گردشگران خارجی وارد این کشور شدند اما نه به میزان سابق. با تداوم جنگ میان شورشیان و افزایش ناامنی‌ها در این کشور یک بار دیگر صنعت توریزم به فراموشی سپرده شد و ترس از رفتن به افغانستان بیشتر گردید.

### کارهای بنیادی

اکنون وزارت اطلاعات و فرهنگ می‌گوید که کارهای بنیادی برای احیای مجدد این صنعت پر درآمد در این کشور انجام شده‌اند. آقای فراهی می‌گوید که این وزارت معینیتی را تحت نام «معینیت توریزم» در تشکیل خود اضافه کرده است که چندین ریاست از جمله «افغان تور» و «انستیتوت جهانگردی» را تحت پوشش خود دارد.

به گفته وی حدود ۵۰۰ کارمند در بخش‌های زیر اداره این معینیت کار می‌کنند که این خود... ادامه صفحه ۷



سنگ تهداب انستیتوت جهانگردی در کابل پایتخت گذاشته می‌شود. بعد از این دانشجویان مهارت‌های حرفه‌یی این رشته را به طور علمی خواهند آموخت. انتظار می‌رود تا ده سال دیگر جهانگردی در افغانستان رونق یابد.

به گزارش دویچه وله، مقام‌های وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان می‌گویند این انستیتوت را برای معیاری ساختن ارایه خدمات برای جهانگردان و بهتر شدن صنعت توریزم در این کشور ایجاد کرده‌اند.

غلام نبی فراهی معین توریزم در وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان می‌گوید که سیستم و منابع درسی در این انستیتوت با معیارهای بروز جهانی برابر شده‌اند و به زودی این نهاد آموزشی نیمه عالی به جذب دانشجویان آغاز می‌کند.

به گفته آقای فراهی، دانش آموزانی که از صنف دوازدهم مکاتب فارغ شده باشند می‌توانند شامل این انستیتوت شده و در بخش‌های مختلف برای دو سال آموزش ببینند.

به گفته این مقام در وزارت اطلاعات و فرهنگ، وزارت خانه‌های معارف و تحصیلات عالی نیز این وزارت را در راستای پیشبرد دروس و دادن شهادت نامه به فارغان انستیتوت جهانگردی کمک می‌کنند.

قرار است این انستیتوت در سه بخش اکوتوریزم (تاریخ و فرهنگ، آثار باستانی و ساحات توریستی)، مدیریت و خدمات

## طالبان هجده پولیس را در بدخشان کشتند



وزارت امور داخله افغانستان تأیید کرده است که ۱۸ پولیس در ولایت شمال شرقی بدخشان، کشته شده‌اند.

مقام‌های وزارت داخله گفته‌اند، این افراد در حال بازگشت از ولسوالی وردوج به مرکز ولایت بودند که در کمین طالبان گرفتار شدند.

سیزده پولیس دیگر در این حمله زخمی شده‌اند. در یک خبرنامه وزارت امور داخله افغانستان که به رسانه‌ها فرستاده شده آمده است که سرپرست وزارت امور داخله برای بررسی این رویداد کمیسیون را موظف کرده است.

در همین حال، فرمانده پولیس ولایت بدخشان در گزارش خود به وزارت امور داخله گفته است که نیروهای پولیس در ولسوالی وردوج به تازگی عملیاتی را برای بیرون راندن طالبان از محل، به پایان رسانده بودند و می‌خواستند با پایان این ماموریت به مرکز ولایت بازگردند.

گزارش‌ها از شمال‌شرق افغانستان نشان می‌دهد که در

## روزنامه ماندگار برای سال جاری خورشیدی مشترک می‌پذیرد



برای دانشجویان و اساتید دانشگاه

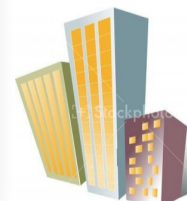
سه ماهه - ۱۰۰۰ افغانی  
شش ماهه - ۲۰۰۰ افغانی  
نه ماهه - ۳۰۰۰ افغانی  
یک ساله - ۴۰۰۰ افغانی

دفاتر خارجی  
سه ماهه - ۱۰۰ دالر  
شش ماهه - ۲۰۰ دالر  
نه ماهه - ۳۰۰ دالر  
یک ساله - ۴۰۰ دالر

روزنامه ماندگار Mandegar Daily newspaper

نارسیده به منزل یا دفاتر  
سه ماهه - ۱۰۰۰ افغانی  
شش ماهه - ۲۰۰۰ افغانی  
نه ماهه - ۳۰۰۰ افغانی  
یک ساله - ۴۰۰۰ افغانی

### برای دفاتر



سه ماهه - ۱۲۵۰ افغانی  
شش ماهه - ۲۵۰۰ افغانی  
نه ماهه - ۳۷۵۰ افغانی  
یک ساله - ۵۰۰۰ افغانی

حساب بانکی روزنامه ماندگار در میوند بانک: Mandegar daily Bank Account in Maiwand- Bank: 1001201077988

برای اشتراک در روزنامه با این شماره‌ها به تماس شوید: +۷۷۶۹۳۰۵۶۵ - +۷۸۴۳۰۱۶۴۰